

Karamanoğlu II. İbrahim Beyin Osmanlı Sultanı II. Murad'a Vermiş Olduğu Ahidnâme

*The Ahidnâme Which Was Given By Karamanoğlu İbrahim Bey II.
To The Ottoman Sultan Murad II.*

Alaaddin AKÖZ*

Özet

İlk olarak 1361 yılında dostane bir şekilde başlayan Osmanlı-Karamanlı münasebeti, Osmanlıların Anadolu'da yayılarak, Karaman hudutlarına dayanmaları ile gerginleşmiş, 1386 yılında ilk muharebenin yapılmasıyla askerî ve siyasî mücadele dönemi başlamıştır. Siyâsî mücadelenin en yoğun yaşandığı dönem Karamanoğlu II. İbrahim Beyin (1423-1464) iktidarda olduğu dönemdir. Bu dönemde; Rumelide Haçlı ittifakı, Anadolu'da da Karaman-oğlu ile aynı anda uğraşmaktan bunalan Osmanlı sultanı II. Murad, İslam alimlerine müracaat ederek, Karaman-oğlu İbrahim Bey hakkında fetva istemiş ve almış olduğu fetvalarla Karaman üzerine yürüyerek, İbrahim Bey' in yaptığıının kat kat acısını çıkarmıştır. Çok zor durumda kalan İbrahim Bey, zevcesini ve veziri Server Ağa' yı ve müftüsü Sarı Yakub'u sulh akdi için göndermiş ve 'Sevgend-nâme' (ahid-nâme) vermeye mecbur kalarak, Sultan Murad'ın ağır şartlarını kabul etmiştir.

Ahidnâme, Sevgendnâme veya Musâlaha gibi isimler ile anılan belgenin tespit edilebilmiş iki nüshası vardır. Bunlardan Paris Milli Kütüphanesinde bulunan nüsha, 1937 yılında, İ. Hakkı Uzunçarşılı tarafından yayımlanmıştır. Çalışmamıza konu olan ikinci nüsha ise Konya İzzet Koyunoğlu Müzesinde, 13998 numarada kayıtlı bir mecmuanın içerisinde yer almaktadır. Söz konusu ahidnâmenin her satırında Karamanoğlu II. İbrahim Beyin ne kadar zor durumda olduğu açıkça görülür. Osmanlı sultanına övgülerle başlayan metnin tamamında; padişaha bağlılık ve sadakat vurgulanmakta ve padişah, cihan padişahu, sözleri de emr olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Karaman, Osmanlı, II. İbrahim Bey, II. Murad, II. Mehmed (Fatih), savaş, barış, ahidnâme, mu'âhede

Abstract

In 1361, the relationship between the Ottomans and the Karamanids was friendly, but with the spread of the Ottomans inside Anatolia and their arrival to the borders of the Karamans', this

* Yard. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fak. Tarih Bölümü Öğr. Üyesi. E-posta aakoz@selcuk.edu.tr

relationship became strained. The first battle between them occurred in 1386 and after that, a period of political and military struggle began. This political situation reached its most intensive phase during the rule of Karamanoğlu İbrahim Bey II. (1423-1464). At that time, against the alliance between the Crusaders in the and the Karamanoğlu in Anatolia, Ottoman sultan Murad I asked the Muslim theologians (ulema) for a fetwa about Karamanoğlu İbrahim Bey. He got the fetwas and took his revenge in Karaman. İbrahim Bey, who was in great trouble, sent his wife, his vezir Servet Ağa and his mufti Sarı Yakub for peace and he was forced to give a Sevgend-nâme (ahid-name) and he confirmed Sultan Murad II.'s grave conditions for peace. There are two copies of this document called Ahidnâme, Sevgendnâme or Musâlaha. The first one preserved in Paris National Library, was published by İ. Hakkı Uzunçarşılı in 1937. The second copy under examination here is found in of a collection (mecmua) (registered as number 13998) in Konya İzzet Koyunoğlu Museum. We can see from the lines of the mentioned ahidnâme, that Karamanoğlu İbrahim Bey II. really was in a hard situation. The text begins with praises to the Ottoman Sultan, and continues with words of loyalty and fidelity to the sultan. Furthermore it is pointed out that the sultan is a ruler of the universe and his words are like an order.

•

Key Words

Karaman, Otoman, İbrahim Bey II., Murad II., Mehmed II. (Fatih), war, peace, ahidnâme, mu'âhede

1.Giriş

a. II. İbrahim Bey (1423-1464) Döneminde Karamanoğlu - Osmanlı İlişkileri

Karaman hükümdarı Nasirüddin Mehmed Beyin (1398-1423) Antalya'yı muhasara ettiği sırada, bir top güllesinin isabeti ile 1423 yılında ölmesi¹ üzerine Karaman tahtına oğlu Tacüddin (Sarimüddin) İbrahim Bey² geçmiştir. Osmanlıların yardımı ile amcası Ali Bey' i Niğde'ye çekilmeye mecbur eden İbrahim Bey³, daha sonra Osmanlılarla dostluğunu bozmuş⁴ ve Sırp Despotu aracılığı ile Macarlarla Osmanlılar aleyhine ittifak tesis ederek⁵, 1433'de Beyşehir'i ele geçirmiştir. Avrupa'da Macarları mağlup eden Osmanlılar, Karaman üzerine yürüyerek Akşehir, Beyşehir, Seydişehir, Said-ili ile Konya ve Karaman'ın İç-el'den gayri yerlerini zapt etmişlerdir. İbrahim Bey durumun tehlikesini anlayınca, memleketin en büyük alimlerinden Mevlânâ Hamza'yı elçi olarak gönderip, sulh istemiş; aldığı yerleri iade etmek ve ahdi bozmamak şartıyla sulh yapılmıştır⁶. Buna rağmen Osmanlı hükümdarı II. Murad, bir tedbir olmak üzere,

- ¹ Aşıkpaşa-zâde "... bir gün hisardan gözetip dururken kolayına geldi top ile vurdular. Parça parça oldu. Parçalarını sandığa koyup, Karaman'a iletiler. Bunun üç oğlu kaldı. İbrahim, İsa ve Alaeddin...", *Tevârih-i Âl-i Osman*, (Haz.Nihal Atsız), Türkiye Yay., 1949, s.168, Münecimbaşı Ahmed b. Lütfullah, *Camiü'd-Düvel Osmanlı Tarihi(1299-1481)*, (Haz.Doç.Dr.Ahmet Ağırakça)İnsan Yay., İstanbul 1995,s.198;Şikârî, *Karamanoğulları Tarihi* (Yay. Mesud Koman), Konya 1946, s.185, Erdoğan Merçil, *Müslüman-Türk Devletleri Tarihi*, İstanbul 1985, s.306, Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, TTK. Yay.,Ankara 1984, s.22, aynı mlf., "Karamanoğlu İbrahim Bey Vakfiyesi", *Belleten*, s.1, sene 1937, s.59, Tekindağ, "Karamanlılar", *İA,C.VI*, s.324
- ² "Şikârî, "... İbrahim Han'ı Şah kıldılar. Dört karındaşı var idi, biri Orhan, biri İshak, biri Halil, biri Alaeddin idi..." s.15, demesine rağmen, Aşıkpaşa-zâde'de üç oğlu olduğundan bahsedilir. s.168, Tekindağ, "Karamanlılar", s.325, Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*,s.22, "Karaman-nâme liAşık el-Eflâk Seyid İlyas Kirmânî", (M.Koman'ın yazmalarından), *Konya*, S.64-65 (Şubat-Mart 1944) s.72, İshak değil İsa olduğunu yazarlar.
- ³ Uzunçarşılı, "... Murad II. İbrahim, İsa v e daha evvel kendisine iltica etmiş olan diğer kardeşleri Ali Beylere birer hemşiresini verip, bunlardan Ali'yi Sofya sancağına ve İsa'yı da yine Rumeli de başka bir sancağa tayin ederek...", bkz. "Karamanoğlu İbrahim..." s. 61.
- ⁴ Aşıkpaşa-zâde, s.168, Oruç Beğ, *Oruç Beğ Tarihi* (Haz.N.Atsız), s.86, Tekindağ, "Karamanlılar" s.325, Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, s.32, aynı mlf, "Karaman-oğlu İbrahim Beyin", s.61.
- ⁵ Aşıkpaşa-zâde "... Karaman-oğlu ile Vilakoğunun ittifakı vardır ki Macarlar bu taraftan yürüye ve Karaman-oğlu dahi o taraftan yürüye idi" s.15, Münecimbaşı'da isim Vilkoğlu şeklindedir, s.202, İ.Hami Danişmend, *İzâhlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*,C.I, s.202; Tekindağ, "Karamanlılar", s. 25, Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, s.23, aynı mlf, "İbrahim Bey'in..." s.61; Merçil, s.306, Hoca Saadeddin,*Tâc'ü't-Tevârîh*, (Eski Yazı),C.I, s.355.
- ⁶ Münecimbaşı, bunu duyan İbrahim Bey korkup, Mevlana Celaleddin-i Rumî'nin torunu Ulu Arif Efendi'yi Sultan'ın huzuruna şefaathçi olarak gönderdi. Bir rivayete göre de şefaathçi olarak Karaman-oğlu'nun müftüsü Mevlana Hamza Karamanî geldi. Sultan Murad anlaşma ve emanetnameyi yazmak için kendi tarafından *Behçetü't Tevarih* adlı eserin müellifi Mevlana Şükrullah'ı gönderdiler" der. s.207-208, Oruç Beğ, s.86, Aşıkpaşa-zâde, s.175.

daha sonra Kayseri'yi zapteden İbrahim Bey'e karşı Dulkadir-oğlu Nasirüddin Mehmed Bey ile anlaşmış ve İbrahim Bey' in mukavemeti üzerine Osmanlı-Dulkadir kuvvetleri Kayseri'yi alarak, kardeşi İsa Bey'i İbrahim Bey'in üzerine göndermişlerdir. İsa Bey, Karaman memleketine yaptığı akınlardan birisinde ölmüştür. Osmanlılar bu işte muvaffak olamamalarına rağmen, İbrahim Bey Memlûkların da müdahale edeceklerini anlayarak, 1437'de Osmanlılar ile anlaşmıştır⁷.

İbrahim Bey, bu anlaşma ile bir müddet Osmanlılar'a karşı hiçbir harekette bulunmamıştır. Fakat 1442 yılında Mezid Bey'in Erdel'de, Hermanşad'da şehit düşmesi⁸ ile Osmanlılar aleyhine yapılan haçlı ittifakına Karaman-oğlu İbrahim Bey de girmiş⁹ ve Osmanlıların Dulkadirîliler ile anlaşarak ele geçirdikleri eski Karaman topraklarını yeniden geri alabilmek maksadıyla, Bizans imparatoru vasıtasıyla, Macar Kralına müracaat ederek, haçlıları Osmanlılarla harbe teşvik etmiştir.

Söz konusu gelişmeler sonrasında İbrahim Bey, ahdini bozarak, Osmanlı ülkesi üzerine kuvvet göndermiş ve gönderdiği kuvvetler, Ankara ve Kütahya taraflarını tahrip etmişlerdir. II. Murad, süratle hareket ederek, bunların geri çekilmesini sağlamış fakat haçlılara karşı koymak için tekrar Avrupa'ya dönünce, Karaman askeri, bir defa daha Osmanlı topraklarına hücum etmiştir. İbrahim Bey'in bu son hareketi, aleyhinde bir cereyanın uyanmasına sebep olmuştur¹⁰.

Bir taraftan Rumeli'deki Haçlı ittifakı, diğer taraftan da Anadolu'daki Karaman-oğlu ile aynı anda uğraşmaktan bunalan Sultan Murad, İslam alimlerine müracaat ederek, Karaman-oğlu İbrahim Bey hakkında fetva istemiştir. Şafî mezhebi imamlarından İbn Haceri Askalanî, Hanefî mezhebi alimlerinden Sa'düddin-i Deyrî ile Abdüsselam-ı Bağdadî ve Malikî ve Hambelî alimlerinden Bedrüddin-i Tenisî ile Bedrüddin-i Bağdadî, Sultan Murad'a, İbrahim Bey hakkında istediği fetvayı vermişlerdir¹¹. Almış olduğu fetvalarla Karaman oğlundan intikam almaya karar veren Sultan Murad, 15 Temmuz 1444'de haçlılar ile Segedin muahedelerini imzalamış¹² ve bütün hıncı ile Karaman üzerine yürüye-

⁷ Tekindağ, "Karamanlılar", s.325, Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, s.25, aynı mlf, "İbrahim Bey'in..." s.63.

⁸ Oruç Beg, s.89.

⁹ Bkz. Müneccimbaşı, s.214; Tekindağ "Karamanlılar", s.325; Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, s.25; aynı mlf..., "İbrahim Beyin..." s.63.

¹⁰ Aşıkpaşa-zâde, s.182; Müneccimbaşı, s.214-215; Tekindağ, "Karamanlılar", s.325.

¹¹ Söz konusu fetvaları veren alimlerin isimlerinde İ.H.Uzunçarşılı (bkz. "İbrahim Beyin...", s. 118) ile İ.H.Konyalı'da (bkz. *Konya Tarihi*, s.99-102) bazı farklılıklar görülmektedir

¹² Tekindağ "Karamanlılar", s.325, Merçil, s.306, Danişmend, s.210, Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, s.26.

rek, İbrahim Bey' in yaptığı'nın kat kat acısını çıkarmıştır¹³. Çok zor durumda kalan İbrahim Bey, zevcesini ve veziri Server Ağa' yı ve müftüsü Sarı Yakub'u (bir rivayete göre de Mevlana'nın torunlarından Ulu Arif Çelebi ile kendi eşini)¹⁴ sulh akdi için göndermiş ve '*Sevgend-nâme*' (ahid-nâme) vermeye mecbur kalarak, Sultan Murad'ın ağır şartlarını kabul etmiştir¹⁵.

b. Ahidnâme

Kelime anlamı olarak çeşitli ilimlerde farklı anlamlarda kullanılan ahid kelimesi, mastar olarak bir şeyin yerine getirilmesini emretmek, talimat, söz vermek anlamlarına geldiği gibi¹⁶, isim olarak, emir, talimat, taahhüt, antlaşma, yükümlülük, itimat veren söz anlamlarına da gelmektedir. Ahidde hem yemin, hem de kesin söz verme anlamları vardır ki, yemin ahidin dinî ve kutsal yönünü, söz verme ise ahlâkî yönünü oluşturur. Bunun dışında, ittifak hükümleri içeren ve iki taraf arasında imzalanan resmî vesikaya da ahid adı verilmiştir¹⁷.

Ahidnâme ise vasiyet etmek, ısmarlamak, yemin edip söz vermek, aman vermek ve zimmetine almak anlamlarına gelen Arapça *ahd* ile Farsça nâme kelimelerinden oluşan, birleşik bir isimdir¹⁸. İki devlet arasında barış ve güvenliğe, siyasî, ticarî vb. işlere dair imzalanan sözleşmeler ile devletin çeşitli konular için siyasî olarak düzenlediği resmî belgeler için kullanılmıştır. Ayrıca, hükümdarın emriyle bazı devlet, zümre ve şahıslara özel haklar tanımak üzere düzenlenen belgeler de aynı isimle anılmışlardır¹⁹.

Osmanlı Devletinde ahidnâme, karşılıklı anlaşma sonucu varılan şartları veya istenilen imtiyazları içermesine karşılık, tarafların birlikte imzaladıkları bir belge değildir. Fakat, bir barış antlaşması söz konusu olduğunda, tarafların delegelerince ayrı ayrı imzalanan ve tespit edilmiş şartları ihtiva eden temessüklere göre maddeleri belirlenmiş olan metnin başında Osmanlı padişahının tuğrasının yer aldığı bir belgedir²⁰.

Osmanlı diplomatiği bakımından ahidnâme; padişaha ait ferman ve beratlar da olduğu gibi, Allah'ın adı ile Hz. Peygamber ve dört halifenin adlarının zik-

¹³ Aşıkpaşa-zâde, "...yağma buyurdu, Karaman ülkesini şöyle vurdular ki şehirlerini ve köylerini elek elek ettiler. Harap eylediler. O yıl nice erkek ve kız çocukları doğdu. soyları soyları bilinmedi..." diyerek tahribatın büyüklüğünü tasvir etmektedir. s.182, Münecimbaşı, s.214.

¹⁴ Münecimbaşı, s.215; Aşıkpaşa-zâde, bu vezirin ismini "Surûr" şeklinde yazar. s.183.

¹⁵ Bkz. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri*, s.26-27; aynı mlf..., "İbrahim Beyin..." s.66-67.

¹⁶ Muallim Naci, *Lugat-ı Naci*, Çağrı Yay., İstanbul 1987, s.545; Abdurrahman Küçük, "Ahid", *TDVİA*, C.I, İstanbul 1988, s. 532-533.

¹⁷ "Ahd", *İA*, C.I, s.156; Zeki Pakalın, *Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.I, İstanbul 1983, s. 29.

¹⁸ Mustafa Fayda, "Ahidnâme", *TDVİA*, C.I, İstanbul 1988, s. 535; Pakalın, age., s. 29

¹⁹ Mustafa Fayda, a.g.m., s. 535; Pakalın, age., s. 29,

²⁰ Mübahat S. Kütükoğlu, "Ahidnâme", *TDVİA*, C.I, İstanbul 1988, s. 536.

redilip, Allah'ın yardımı, Peygamberin şefaatinin istendiği davet rüknüyle başlar ve bunun altında padişahın tuğrası yer alır. Bazı ahidnâmelerde padişahın sıfatlarının sayıldığı ve *unvan* adı verilen bölüme geçilmeden önce beratları hatırlatan “ *nişân-ı şerif-i âlişân-ı sultânî...*” veya benzeri bir başlangıç da yer almıştır²¹. Bunun anlamı verilen kişi ya da tarafa birtakım haklar tanıyan ahidnâmelerin bir çeşit berat olarak kabul edildikleridir. Ancak, diğer beratlardan farklı olarak, ahidnâmelerde mutlaka *ünvan* vardır²².

Ünvândan sonra karşı tarafın elkâbı ve dua gelir. Giriş, takdim, sunuş, önsöz vb. anlamlarla ifade edebileceğimiz dibâcede²³ ahidnâmenin verilmiş sebebi ile şartları açıklanır. Bu kısmın içeriği verilen ahidnâmenin çeşidine göre değişiklik gösterir. Yeni tahta geçen bir hükümdarın selefi zamanındaki bir barış yenileme ahidnâmesi ile bir savaş sonrasında verilen barış ahidnâmesi (musâlaha) veya ticarî imtiyazları içeren ahidnâmelerin her biri farklıdır. Fakat ahidnâmenin çeşidi ne olursa olsun, dibâcenin sonunda ahidnâme şartlarına sadık kalınacağına dair söz yer almıştır. XV. ve XVI. Yüzyıl ahidnâmelerinde bu konu daha kuvvetli bir şekilde ifade edilmiştir²⁴.

2. Karamanoğlu II. İbrahim Beyin Osmanlı Sultanı II. Murad'a Vermiş Olduğu Ahidnâme

a. Ahidnâmenin Nüshaları ve Yayını

Ahidnâme, *Sevğendnâme* veya *Musâlaha* gibi isimler ile anılan belgenin tespit edilebilmiş iki nüshası olup, bunlardan birisi; Paris Milli Kütüphanesinde, Türkçe ilave kitaplar arasında 660 numarada kayıtlı olan 55-56 sayfa yapraklı bir mecmuanın içerisinde yer almaktadır. Bu nüsha, İsmail Hakkı Uzunçarşılı tarafından 1937 yılında “Karamanoğulları Devri Vesikalarından İbrahim Beyin Karaman İmaretine Vakfiyesi” isimli makale²⁵ içerisinde yayımlanmıştır. İkinci nüsha ise Konya İzzet Koyunoğlu Müzesinde, 13998 numarada kayıtlı bir mecmuanın içerisinde yer almaktadır. Konya'daki bu nüsha daha önce M.Mesud Koman tarafından görülmüş ve Konya Halkevinin yayın organı olan *Konya* dergisinde (Ekim-Kasım 1948, yıl 11, Sayı 120-121, s. 14-16) yayımlanmıştır. Fakat bu makalede

²¹ Sandor Papp, “Eflak ve Boğdan Voyvodalarının Ahidnâmeleri Üzerine Bir İnceleme: Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuzeybatı Hududundaki Hristiyan Vassal Ülkeleri”, *Osmanlı*, C.X, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 750.

²² Kütükoğlu, agm., s. 537.

²³ Kütükoğlu, agm., s. 537. Dibâce, bir kitabın mukaddimesi, önsöz anlamında kullanıldığı gibi, bazı anlam farklılıklarıyla birlikte, takdim, ifade, meram, medhal, ilk söz, birkaç söz, giriş, sunuş, sunu anlamlarına da gelmektedir. Bkz. Tahir Üzgör, “Dibâce”, *TDVİA*, C.IX, İstanbul 1994, s. 278.

²⁴ Kütükoğlu, agm., s. 537.

²⁵ Bkz. *Belleten*, C.1, S.1, sene 1937, s.1-127

Konya nüshası söz konusu edilmesine rağmen verilen metin, Konya nüshasının değil Paris nüshasının metnidir. Anlaşıldığı kadarıyla yazar, Uzunçarşılı'nın yayınlamış olduğu metni alıp, olduğu gibi makalesine koymuştur. Üstelik dizgisi son derece kötü olduğu için makale baskı hataları ile doludur ve son kısmı da eksik çıkmıştır.

b. Ahidnâme İle İlgili Değerlendirmeler

İ.Hakkı Uzunçarşılı'nın, "Sevgendnâme (Ahidnâme)" başlığı ile yayınlamış olduğu Paris nüshası ile elimizde bulunan Konya nüshası, hem üslup hem de içerik bakımından oldukça farklıdır. Fakat ileride tekrar üzerinde durulacağı üzere her iki metin de muahede şartları açısından çok büyük benzerlik gösterir. Hatta birkaç kelime farkla birbirinin aynıdır demek daha doğru olacaktır.

Sevgendnâme'nin giriş kısmı oldukça kısa tutulmuştur. Metin, besmele ile başlamakta ve " ben şahadet ederim şahit olarak o (Allah) yeter ve anlaşma yaptığınız zaman Allahın ahidine bağlanınız, vefâ gösteriniz onu teyit ettikten sonra imana bağlanınız Allah sizi size kefil kılmıştır " şeklinde Türkçeye aktarılacak olan Arapça bir ibareden sonra, " ben kim İbrahim Begüm merhum Mehmed oğlu -el- Karamanî " diye devam etmektedir ki bu ifade, devletler açısından bir eşitlik, denklik vurgusu olarak algılanmaktadır. Devamında İbrahim Bey, elini tanrı kelamı (Kur'an-ı kerîm) üzerine koyup, yine Arapça olarak; " talep eden, gâlip olan, idrâk eden, daima diri ve ayakta olan, uyumayan, asla ölmeyen, doğmayan ve doğurmayan" Allah adına üç defa "vallahi ve billahi ve tallahi" diyerek dürüstçe and içtiğini, hile yapmadığını söylemekte ve Hz. Muhammed'e selam ve salavat getirmektedir. Giriş, bununla tamamlanmakta ve ahidnâmenin şartlarına geçilmektedir.

Ahid-nâmenin Konya nüshası ise Osmanlı padişahına atfen övgüler içeren bir beyit ile başlamaktadır:

"Lâ-zâletü'n-nasru ve'l-fethu ve'z- zaferu min tırâzi livâ'ihî

Ve'l'aczu ve'z-züllü ve'l-kahru min levâzimi a'dâ'ihî"

Sancağının yükselmesinden zafer, fetih ve inâyet eksik olmasın

Düşmanlarından da acz zillet ve kahr eksik olmasın

Bu beyit dışında 46 satırdan oluşan ahid-nâmenin; 1-7. satırları Farsça sözcüklerden oluşan bir giriş niteliğinde olup, burada da yine Osmanlı padişahına bağlılık ve hizmetkârlığı ifade eden iltifatlı sözler vardır. Girişteki Farsça ifadeler, Türkçe'ye şu şekilde aktarılabilir:

Size bağlılığımız ve ihmal etmediğimiz hizmetkârlığımızla, devletinize samimiyet ve ihlâs üzere bağlı olduğumuzda şüphe ve tereddüt yoktur, (satr 1-3)

Sabah-akşam (gece-gündüz) gizli ve açık olarak ebed-müddet devletinize duamız devam etmektedir, (sadır 4)

Haşmeti, başı ve sonu bulunmayan cenâb-ı Allahın dergâhına bu duamızı gönderiyoruz ve bu dualarımızın yerine ulaşmasını ve kabul buyrulmasını diliyoruz, (sadır 5)

Hız. Muhammed'in ve ailesi fertlerinin yüzü suyu hürmetine kabul buyrulmasını samimi olarak diliyoruz, (sadır 6)

Bu samimi dileklerimiz ve kulluğumuzdaki sadâkat cihânının fâtihine arz olunur ki... (sadır 7)

Bu girişi takiben 8-27. satırlarda; muâhedenin hangi ortamda, hangi halet-i ruhiye içerisinde ve nasıl gerçekleştiği anlatılmaktadır: Karamanoğlu II. İbrahim Bey; daha önce sultanın, nihâyetsiz lütûflar ve hiçbir gayeye dayanmayan şefkatler ile kendisine merhamet edip, pek çok övgülerle dolu olan ve barışın yenilenmesini isteyen bir inâyet-nâme gönderdiğini (sadır 8-11), kendisinin de hemen sultana bağlılık yönünde irade gösterip, işittik ve kabul ettik diyerek, mu'ahede yapmak üzere çevresinin ve kabilelerin büyüğü bir beği kendini temsilen gönderdiğini ama bir sebepten dolayı barış görüşmesinin ertelendiğini ve muahedenin gerçekleşmediğini (sadır 11-14), fakat sultanın "yine bir ademiniz gelsin muâhede edelim" diye emrettiğini belirttikten sonra sultanın bu yüce isteği üzerine derhal iki değerli adamını cihan padişahının dergahına gönderdiğini söylemektedir (sadır 14-18). Bu heyet vardıklarında görevlerinin hizmetlerini ve davet edilişlerinin şartlarını padişaha takdim edecekler ve padişahın üzengisine yüz sürüp, öpüp bunu da kendileri için bir ganimet, inâyet bileceklerdir, bütün bunlardan umulan padişahın rızasını kazanmak ve huzura kabul edilmektir (sadır 18-21), şayet bu ümit gerçekleşirse Hakkın sayesinde devletin duâcısı olan bu iki kişi kalp huzûru ve can refâhına kavuşup, azametli devletin (devlet-i kâhriye) devâmı için duâyla meşgul olacaklardır (sadır 22-24), bütün bunlardan başka bu hususta yani İbrahim Beyin samimiyetiyle ilgili söz etmek ve bağlılığına dair ifadeleri kullanmak gönderilen kişilerin kabiliyetine terk edilmiştir (sadır 25), İbrahim Beyin gönderdiği elçiler, padişahın huzuruna kabul edildiklerinde; bu söylenenlerle yetinmeyip, İbrahim Beyin sultana bağlılığını ve devletine duâcı olduğunu dillerinin döndüğü oranda padişah hazretlerine iletceklerdir. Bütün bunları dinlemek de padişahın kemâl-i keremlerine bağlıdır. (sadır 25-27)

Bundan sonra; 27-46. satırlarda oldukça açık bir Türkçe ile ahid-nâmenin şartları, bir başka deyişle İbrahim Beyin barışı sağlayabilmek ve varlığını devam ettirebilmek için Osmanlı padişahına vermiş olduğu sözler yer almaktadır.

Her iki nüshada da büyük benzerlik gösteren fakat başlangıçları farklı olan mu'âhede şartlarını şu şekilde sıralamak mümkündür:

Paris nüshasında şartlar kısmına: Merhum ve mağfür Mehmed Han oğlu Murad Begün şerif nefislerine ve canlarına ve ırzlarına(1) ve dostlarına ve memleketlerine ve vilâyetlerine ve vilâyetlerindeki şehirlerine ve kalelerine ve kurlarına ve sınırlarına ve oturur raiyetlerine ve göçlerine ve beylerine ve vezirlerine ve sipahilerine ve kullarına ve etbâna ve eşyana ve cemi taallükatlarına zâhiren ve bâtnan hiç veçhile düşmanlık etmeyim ve ettirmeyim ve etmek isteyene dahi şerik olmayım ve muavenet etmeyim ve kimesne etmek dilese elümden geldiği kadar men ve def idem, Taksirlik etmeyim, dostlarına dost ve düşmanlarına düşman olam ve devletlerine ziyan gelecek yerde olmayım... diye başlarken,

Konya nüshasında ise; *ziyâde ibrâm ve inbisât etmeyim dostlarına dost ve düşmenlerine düşmen oldum ve devletlerine ziyân gelecek yerde olmayım...* diye başlamaktadır (satır 27-29). Görüldüğü gibi her iki nüshanın şartlar kısmı, buraya alınmış olan son cümleleri ile aynışmakta ve metin, her iki nüshada da çok az istisna ile sonuna kadar aynı olarak devam etmektedir.

Bu aşamada mu'âhede metni, yukarıda da olduğu gibi Konya nüshasından ve sadeleştirilerek takip edilecek ve iki metin arasındaki farklılıklar belirtilecektir.

Yukarıya aynen alınan girişin devamında İbrahim Bey ahdine şöyle devam etmektedir:

Mezkûr Murad Beyin ve oğlu Mehmed Beyin²⁶ devletlerini ve yücelmelerini istemeyen düşmanlarına ki bunlar ister müslüman olsun ister kafir olsun, gizli ya da açık olarak bir adamının, bir haberinin veya kendisinin²⁷ gitmeyeceğini (satır 29-31) ve Yine Sultan Murad'ın ve oğlu Mehmed Beğin düşmanlarından ve onlar hakkında kötü fikir taşıyanlardan kendisine gelecek mektupları ve

²⁶ Paris nüshasında sadece Murad Beyin ismi zikredilmekte, ve oğlu Mehmed Begin ifadesi yer almamaktadır. Ayrıca burada mezkûr denilmesine karşılık daha önce Osmanlı Sultanlarından hiçbirinin ismi açık olarak geçmemiştir, muhtelif yerde atıf olarak veya ima şeklinde padişahın söz edilmiştir. İlk defa burada (satır 29) açık biçimde Osmanlı Sultanı II. Murad'ın ve oğlu Mehmed'in isimlerinin geçmesi, mu'âhedenin tarihlenmesinde net bir bilgi sahibi olmamıza imkan vermektedir. Bu çalışmanın girişinde de belirtildiği üzere (Bkz. 12 nolu dipnotta gösterilen yerler.) Sultan Murad Avrupada mücadele ederken, Karamanoğlunun ahdini bozarak, bir kez daha Osmanlı topraklarına hücum etmesiyle 15 Temmuz 1444 tarihinde Segedin Barışını imzalamış ve aldığı fetvalarla birlikte Karamanoğlu İbrahim Beyin üzerine yürümüş ve Karaman ülkesini baştan başa talan ettikten sonra, tahtı oğlu Mehmed'e bırakarak, Manisa'ya çekilmiştir. Söz konusu mu'âhedenin de bu gelişmeler sonucunda aynı yıl imzalanmıştır.

²⁷ Konya nüshasındaki benüm kelimesi yerine, Paris nüshasında mektûbum kelimesi gelmiştir.

haberleri saklayıp, gizlemeden aynıyla bildireceğini²⁸ (satır 32-33), Osmanlı halkından herhangi birisi devletine ihanet edip, Osmanlı kale veya şehirlerini kendisine verirlerse almayacağını (satır 33-34), Sultan Murad ve oğlu Mehmed Beğ'in halkından, onlara tabi olan halktan ve Osmanlı vilâyetlerinden herhangi bir kişinin kölesi veya hayvanı kaçarak ya da hırsızlık yoluyla Karaman iline gelirse, bulunabilmesi şartıyla hiçbir özür etmeden teslim edeceğini (satır 35-38), bütün dostlarına dost ve düşmanlarına düşman olup, her yıl bir oğlunu askeriyle birlikte Sultan Murad'ın emrine vereceğini (satır 38-40), Allah üzerine yemin ederek, hiçbir şekilde yukarıdan beri sıralaya gelmiş olduğu ahidini bozmayacağını, ahidini bozup kefâret vermeyeceğini ve verdirmeyeceğini (satır 40-41), yine Allah üzerine yemin ederek, ahidini bozarsa her eziyetin, zahmetin ve yeminin kendi üzerine olmasını, Allahı şahit göstererek dosdoğru and içtiğini, hile ve istisna yapmadığını (satır 42-43) ve ahidine muhalefeti olmadığını, ahidinin dışına çıkmayacağını şayet ahidini bozarsa elinde tuttuğu Tanrı kelamının (Kur'an-ı Kerîm) kendisine ve çocuklarına düşman olmasını (veya kendisinden ve çocuklarından alacaklı olmasını) ve yeminin gereğinin kendi üzerine olmasını söylemekte (satır 44-45) ve mu'âhede; "yeminimize Allah vekîldir ve O, vekîl olarak bize yeterlidir" mealindeki Arapça bir ibare ile sona ermektedir: *ve'llahu'alâ ma nakûlu vekîlun ve hüve hasbi ve ni'me'l-vekîl* (satır 46).

Metnin tamamında Karamanoğlu II. İbrahim Beyin ne kadar zor durumda olduğu açıkça görülür. Mu'âhede metni daha önce de belirtildiği üzere, Osmanlı sultanına övgülerle başlamakta ve sultana samimi olarak bağlılık ve hizmetkarlığı vurgulayan cümlelerle devam etmektedir.

Sadeleştirilmiş şekli ile verilen 8-27.satırlarda Osmanlı Devleti ile barışın gerçekleştirilmesine duyulan şiddetli ihtiyaç daha da belirginleşmektedir. Çünkü bu satırlarda; mu'âhede için nasıl çaba harcandığı, padişahı ikna edebilmek için nasıl uğraşıldığı, gönderilen heyetin padişahın üzengisini öpebilmesinin bile ne büyük bir lütuf olarak algılandığı görülmektedir. *Zirâ Rikâb-ı bûs-ı hü-mâyûn'*a bağlanan ümit, padişahın heyeti kabul etmesi demek olacaktır. Bütün bu gayretler sonucunda dinleme lütfunda bulunmak ise yine padişahın *kemâl-i keremine* kalmıştır.

Her satırda Osmanlı padişahına bağlılık ve sadakatin vurgulandığı ve padişahın, cihan padişahı (*hazret-i cihân-penâh*), sözlerinin de emr olarak değerlendirildiği görülmektedir.

²⁸ Bu ifadeler her ne kadar mağlup olmuş ve zor duruma düşmüş bir Beyin sözleri olsa da aslında geçmişe atıflar içermektedir. Çünkü daha önce de Osmanlı Devleti ile mu'âhede yapılmış fakat bu anlaşmalar, hep İbrahim Bey tarafından ihlal edilmiş ve kendisi Osmanlılara karşı oluşan ittifaklara dahil olmuştur. Hatta bazen ittifak oluşturmada öncü rolü üstlenmiştir. Söz konusu ifadeler, artık bunun gibi faaliyetler içerisine girmeyeceğine atıftır. (bu konu ile ilgili olarak bkz. Bu çalışmanın girişinde 5 ve 9 nolu dipnotlarda gösterilen yerler)

dirildiği mu'âhedenin son bölümünde yer alan iki husus, iki devletin tarihî ilişkilerinin bir yansıması gibidir. Bunlardan ilki: İbrahim Beyin her yıl bir oğlunu askeri ile birlikte, Osmanlı padişahının hizmetine vermeyi taahhüt etmesidir ki Sultan Murad, daha önce yaşanmış bazı hadiselerin yeniden yaşanmasını engellemek düşüncesi ile bu maddeyi özellikle koydurtmuş olmalıdır. Çünkü bu madde ile İbrahim Beyin bir oğlu ve askeri sürekli olarak Osmanlı Devleti elinde bir nevi rehin olarak kalacak, böylece İbrahim Bey eskiden olduğu gibi her fırsatta Osmanlı ülkesine saldırılarda bulunamayacaktır.

İkinci husus ise İbrahim Beyin ahdini bozmayacağına dair defaatle yemin etmesidir. Hernekadar bu yeminler, mağlup olmuş ve zor duruma düşmüş bir Beyin zorunlu yemini veya ahidnâme üslubu olarak yorumlansa bile aslında yine geçmişe atıflar içermektedir. Çünkü bu mu'âhede Karamanoğlu İbrahim Bey ile Osmanlı Devleti arasındaki ilk mu'âhede değildir. Daha önceki anlaşmalar, her defasında İbrahim Bey tarafından ihlal edilmiş ve sıkıntılı durumdan kurtulur kurtulmaz yine eski politikalarına dönerek, Osmanlı topraklarına tecavüzlerde bulunmuştur. Osmanlı padişahı bu durumu göz önünde bulundurarak, İbrahim Beyin yeminine sadık kalmasını sağlamak için bunu istemiş görünmektedir.

Sonuç olarak; bu mu'âhede ile Osmanlı Devleti ve Karamanoğulları arasında bir barış tesis edilmiş ve bu barış bir müddet devam etmiştir. Karamanoğlu II. İbrahim Bey de en azından Sultan Murad'ın ölümüne kadar, yeminine sadık kalmıştır. Zira Haçlılarla Osmanlı Devleti arasında cereyan eden Varna ve II. Kosova savaşlarında, Osmanlı ülkesine taarruzda bulunmak yerine, Osmanlı ordusuna yardımcı kuvvetler göndermiştir. Görünen o ki İbrahim Bey bu dönemde Osmanlılarla uğraşmak yerine, yönünü güneye çevirmiştir ve buna bağlı olarak da 1448 yılında Kıbrıslıların elinde bulunan Gorigos'u zapt etmiştir. ©

EK: 1

AHİDNÂME²⁹

*Lâ-zâletü'n-nasru ve'l-fethu ve zaferu min tırâzi livâ'ihî
Ve'l-'aczu ve'z-züllü ve'l-kahru min levâzimi a'dâ'ihî*

1. Devlet-hah-ı muhlis ve hevâ-cûy-ı mütehassis ki ez cânib-i hevâ-dârî ve emhâl-i
2. merâsim-i hizmetkârî müberrâest ubûdiyyetî nâşî ez ma'den-i sıdku ihlâs
3. ve hıdemât-ı münebbi? ez menba'-ı safâ ve ihtisâs-ı ma'rûz ve muthaf dâşte (sitte)
4. leylan ve nehâren subhan ve mesâ'en setren ve cehren (cehâren) be-du'â-i devâm-ı devlet-i ebed-peyvend
5. ve sebât-ı haşmet-sermed ez hâlık-ı ezel ve ebed kıyâm mi nümâyed be-mahall-i icâbet-
6. mevsûl ve be-hayyız-ı kabûl makbûl-bâd be-Muhammedin ve âlihi'l-emcâd-ba'd ez vezâyif-i
7. hidemât-ı muhlisâne ve merâsim-i 'ubûdiyât-ı sâdikâne ma'rûz-ı re'y-i geyti-küşây
8. olunur kim bundan öndin 'inâyet-nâme ve şefkat yönünden
9. eltâf-ı bî-nihâye ve a'tâf-ı bilâ-gâye bu kulları hakkında merhamet idip
10. envâ'-ı nevâzişler zâhir olup hitâb-ı 'inâyet erişmişdi kim tecdîd-i
11. mu'âhede olunaydı biz dahi hemâna irâdet makâmında mutâva'at
12. gösterüp semî'na ve ata'na deyüp kıdvetü'l-kabâyil ve'l-ekârib Efendi
13. Begi viribidük idi bir vasita ile te'hîr olup mu'âhede
14. olunmamış ve amma şöyle emr olunmuş kim bir ademinüz yine gelsün
15. mu'âhede edelüm deyû eyle olsa şimdiki vakitte ol işâret-i
16. 'âli mûcibince dârende-i ed'iyye-i sülâle-i ekâbir ve'l-e'âzim
17. filânü'd-dîn'e mefharü'l-mülâzimîn filânu rezekat selâmetehümâyyla koşup
18. hazret-i cihân-penâh dergâhına revâne kılındı 'inde'l-vusûl hıdemât-ı vezâyifîn ve
19. da'vât-ı şerâyetîn takdîm idip rikâb-ı bûs-ı hümâyûn-birle muğtenim
20. ve müsta'îd olalar inşaallahü-te'âlâ ümîddir ki irtizâ
21. mahallinde nazar-ı mülâhazat yetişüp iftihâr ve istizhâr müyesser ola
22. tâ kim yine bayağlayın ol hümâ tal'atlû hümâyûn saye-i Hakk elinde
23. bu dâ'iyân-ı devlet tasfiye-i kulûb ve refâhiyet-i can hâsıl idip
24. du'â-i devâm-ı devlet-i kâhriye sebbetehümallahü te'âlâ iştigâl gösterile
25. bevâki ihbârât müşârün-ileyhümâ beyânına müfevvezdir 'inde'l-huzûr erkân-ı

²⁹ Konya nüshası transkripsiyonu. Ahidnâmenin Arapça ve Farsça kısımlarının okunmasında ve açıklanmasındaki katkılarından dolayı Prof.Dr.Mikâil BAYRAM hocama teşekkürlerimi ifade etmeliyim.

26. devlet mehedallahü kavâ'ide erkânihüm hazretlerine arz ve beyân kılalar
27. isga kılmaklık anlarûn kemâl-i keremlerine menûtdur ziyâde ibrâm ve inbi-sât
28. etmeyim dostlarına dost ve düşmenlerine düşmen oldum (olam) ve devletlerine ziyân
29. gelecek yerde olmayam ve mezkûr Murad Begün ve oğlu Mehmed Begün
30. devletlerin ve rif'atlerin dilemeyen düşmenlerine müselmanlardan ve küf-fârdan
31. ihfâyla ve âşikâre âdemüm haberüm ve benüm varmaya ve mezkûr Murad
32. Begün ve oğlu Mehmed Begün düşmenlerinden ve bed-endişlerinden
33. bana gelen mektubların ve haberlerin aynıyle bildürem ve halklarından
34. kimesne hayin olup kal'alarından ve şehirlerinden bana virürlerse
35. almayam ve mezkûr Murad Begün ve oğlu Mehmed Begün
36. kullarından ve etbâ' kullarından ve kendülere müte'allik olan vilâyetlerin-den kimesnenin ne
37. kulu veyahud halayığı ve davarı kaçup veya uğurlanup benüm
38. ilüme gelürse ki buluna vireyim öZR itmeyem fi'l-cümle dostlarına
39. dost düşmenlerine düşmen olup her yıl bir oğlum çerümle
40. mezkûr Murad Begün hıdmetine vireyim vallahi bu mezkûrâtda hiç
41. vecihle nakz-ı 'ahd itmeyem ve 'ahdım nakz idip kefâret virmeyem ve virdirmeyem
42. vallahi her bâr nakz-ı 'ahd itdüğümce yemin benim üzerime ola ve tallahi
43. doğru and içdim hile ve istisnâ itmedüm ve bu 'ahidden
44. muhalefetim ve tecâvüzüm yokdur eger idecek olursam vallahi bu Tanrı
45. kelâm bana ve evlâdıma garîm olsun ve yemindir benüm üzerime olsun
46. ve'llahi 'alâ ma nakûlu vekîlun ve hüve hasbi ve ni'me'l-vekîl.

EK: 2
SEVGENDNÂME – (AHDNÂME)³⁰

(بسم الله الرحمن الرحيم اشهد وكفى به شهيدا ووافقوا بعهد الله اذا عاهدتم ولا نقضوا الايمان

Benkim İbrahim Begüm Merhum Mehmed oğlu
-el- Karamanî, elümi (elimi) Tanrı kelâmına koyup sıdk (صدق) ve ihlâs ile bila
hile vela istisna and içüb iderümki

(والله وبالله وتالله الطالب الغالب المدرك المهلك الحي القيم اللذي لاينام ولايموت ابدًا لم يتخذ

bu tanrı kelâmı hürmetiçün ki Muhammet Mustafa'ya
selâvatullâhi aleyhi ve selâmihî (صلوات الله عليه وسلامه) Cebrail vasıtasıyla nazil ol-
du. Merhum ve mağfür Mehmed Han oğlu Murad Begün şerif nefislerine ve
canlarına ve ırzlarına(1) ve dostlarına ve memleketlerine ve vilâyetlerine ve vi-
lâyetlerindeki şehirlerine ve kalelerine ve kuralarına (قرى - قرا) ve sınırlarına ve
oturur raiyetlerine ve göçlerine ve beylerine ve vezirlerine ve sipahilerine ve
kullarına ve etbâna ve eşyana ve cemi taallukatlarına zâhiren ve bâtnan hiç
veçhile düşmanlık etmeyim ve ettirmeyim ve etmek isteyene dahi şerik
olmayim ve muavenet etmeyim ve kimesne etmek dilese elümden geldiği ka-
dar men (منع) ve def idem, Taksirlik etmeyim, dostlarına dost ve düşmanlarına
düşman olam ve devletlerine ziyan gelecek yerde olmayim ve mezkur Murad
Beğün devletlerin ve rifatların dilemeyen düşmanlarına müslümanlardan ve
küffardan ihfayile ve âşikâre adamım ve haberim ve mektubum varmaya ve
mezkûr Murad Beğün ve oğlu Mehmed Beğün düşmanlarından ve bed endişe-
lerinden bana gelen mektubların ve haberlerin aynile bildürem Ve halklarından
kimesne hain olub kalelerinden ve şehirlerinden bana virürlerse almayim ve
mezkûr Murad Beğün ve oğlu Mehmed Beğün kullarından ve etba (اتباع) kulla-
rından ve kendülere müteallik olan vilâyetlerinden kimesnenin kulluğu veya-
hut halayığı ve davarı kaçıp veya uğurlanıb benüm ilüme girürse buluna virem,
özür etmeyim filcümle dostlarına dost ve düşmanlarına düşman olup her yıl bir
oğlumu çerümla (Çeri=Asker) mezkûr Murat begün hizmetine vireyim. Vallahi
(والله) bu mezkûratta hiç veçhile nakzı ahd etmeyim ve ahdımı nakzedüb kefaret
vermeyim ve verdirmeyim. Vallahi her Bâr nakzı ahd ettüğümce yemin benüm
üzerime ola ve tallahi (الله) doğru and içtim hile ve istisna etmedüm, ve bu

³⁰ Paris nüshası olup, İ.Hakkı Uzunçarşılı'nın Belleten'deki yayınından olduğu gibi alınmıştır.

ahdden (عهد) muhalefetim ve tecavüzüm yoktur. Eğer edecek olursam vallah bu tanrı kelâmı bana ve evlâdıma garim olsun (والله على ما نقول وكيل وهو حسبي ونعم الوكيل)

فدو کتب مصاحبه بتارکله
لذالک النضر الفخر والظفر من طر لزل لولیه ما
والعجی فلا لزل والبقدر من لولزم عذر لیه
کولون مخلص مولجوی متخصص لزل جانب مولطری ایملر
مراسم خدیگاری مبارکت عبویتی نسی لزل صدر صولج لکر
وضمان منبسی لزل منبصفا واضتص من موفض وحق شه
لیل و نهار اصباحاً و مساءً ستر لول جوار ابد عادم کولم کول لیل پیوند
و نبات حمتت هر مد لزل خالق لزل ولقیام من تبار ملحق طایفه
موصول و کبیر قبول مقبول بار ملحق لزل لیلجا بعد لزل وظایف
خدمت ملخصانه و مراسم عبوی اصلا کانه موفض لیل کتک تالی
لول نور کم بوندن لو کدین غایت تلعه و تفقت بوندن
لطایف نهاییه و لطایف بلغایه بقولای حقنزه و حمد لیل

انوار نونلر ناز ظهیر لولوب خطاب غایت زحمیدی کم تجرید
 معاین اولیایدی بظفر مانا لایق مقامی مطاوعت
 کویستوب سمعنا و لطفنا یوب قدر و لطفنا یوب لطفنا
 بکی ویرید و کلهوی بر و طس طس لایله تاخیر لولوب معاین
 لولوب معاین و لطفنا یوب قدر و لطفنا یوب لطفنا
 معاین لولوب معاین لولوب معاین لولوب معاین
 علامه صبیحه قاریت لایله سله لایله لایله لایله
 فلان لایله لایله لایله لایله لایله لایله
 حضرت جهان پناه در کمانه روانه قلندی غلام لولوب معاین

و دعوات تهریطن تقیرم ایدر یکج بوس مه ایون کی لغتتم
 و ستعد اظلال لک التوعای اعیذر کی ارضاً
 محلیت نظر ملاحظت تیسوی اوجان لوستن ظهار اولد
 تا کم ینه باغلا یس اولد ما طلعا و مه ایون کی بیو لستزه
 بولعبان حلقه نصیقه قلوب و رفامینت جان حاضر ایبر
 دعاء حولم حلقه مریه تنبها للوعای لتتعال کوسرله
 بولایه اخبارات فسالیهما بیاننه ففوضدر رعد لکھاور لکھان
 حلقه متهر الله قولعد لکھانم حضرت تارنه عوض بیان قلدر
 لصنعی فکما فاتق انارون کمال کمانه منوطه زبال الینساظ

لایم حوسارنه حوت و حوشمارنه دشمن اولدم و حوتلارن زیا
 کلک بک بیوله ولیم و مذکور مرلو بکول و لوغلی محمدرکول
 حوتلارین و رفعتارین و ملبان حوشمارنه مسلمانانین کفالت
 اخصابله و لشکارتله و حوضیروم و بنوم و لاریبه و مذکور مرلو
 بکول و لوغلی محمدرکول حوشمارنن و بداندی یاران
 بکا کلان مکتوبارین و خبرلرین عینیله بدورم و خلقارن
 مکندخاین لولوب قلعهلرندن و شهرلرندن بکا ویرورسه
 آلیم و مذکور مرلو بکول و لوغلی محمدرکول قولارندن و نیا
 قولارندن و کذولرین متعاق لطلان و لابارندن مکندخاین

قویله ویاخوفه خلائی و طولی قاجوبی اوغولونوب بنوم
 ایامه کلورسه که بولنده ویرم عذر لایتم فی الحاله و سارنده
 حوت و قشمانده دشمن اولوب هر یب بر ایغلام چوروله
 مذکور اولوب کون خذمتنه ویریم ولله بوفد کولنده
 وجهله نقض عهد لایتم و عهد نقض لایتم کفار ویریم ویریم
 ولله سربار نقض عهد لایتم و کجه باین بنوم لایتم ولله و الله
 طوغرو آنز لیکرم حیلله و استثنالایتم و بو عهد دن
 مخالفت و تجاوزم یوقدر اکر له چاک اولوب ویریم ولله بونکرت
 کلیم بجا ولله و غیریم اولسون و بییندیر بنوم لایتم
 ولله علی نقول و کباب و عجب و نعم الوکابر